

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 k. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 " "
Egy hónapra 1 " " "

Egyes száma ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábon petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetésekké alakítottak esetén jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatásért 50 kr

Székely leányok.

«Olyan kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosoknak is meg kellene kegyelmezni.» Nagy mondásnak látszik, amelyen némely tulfinom erkölcsi érzésű ember talán meg is ütközik; de oly embertől származott, aki a magyarfaját végtelenül szerette, ennek csekély száma miatt, más nemzetiségek tulszárnyalásától, ezek által lehető elnyomatásában fekvő kiveszésétől, félt . . . aki — mint államférfiu, az államerejét nemcsak lakosai számától, hanem e számban az államalkotó nemzet tagjainak praeponderáns voltától feltételezte . . .

A nagy férfiu állambölcsésége előtt nemcsak meghajolnunk lehet és kell, hanem a magyar fajnak anyagi és szellemi gyarapodására, számának szaporítására mindig nagy súlyt kell fektetnünk és nemzeti munkánk legfőbb részét e czélnek szentelnünk — nemzetünk fennmaradásáért és virágzásra emeléséért buzgó munkásságunk ami nagy feladata.

Más — elszaporodott nemzetek rajokat bocsáthatnak más országokba, világ-részekbe — maradnak otthon még többöven . . .

A magyarnak, ha netalán egy-egy tájon — a mi ritkaság, tulszaporodott volna, nem kifelé világba kell bocsátnia feleslegét, hanem befelé, hogy maradjon

meg magyarnak; mert a magyar — csudálatosan ellentétes jellemvonás! — habár büszke nemzetiségére, nemzete tulajdonságára, történeteire, mégis külföldön, sőt itthon is más nemzetiségek ellen könnyen engedi magát asszimiláltatni s egy két nemzedéken át — elvész a magyar nyelv, viselet és nemzetiségre nézve.

A magyar birodalomnak ugyan n n-csenek még ma sem tulnépesült vidékei; de vannak olyanok, amelyekben a földművelés nem ad elég megélhetési erőt . . .

Más, kulturnemzetek, ily nehéz viszonyok közt, ha a kivándorlás, gyarmatosítás által le nem csapolják feleslegüket: az ipar és kereskedéssel teszik lehetővé a megélhetést övéiknek — otthon. A magyar ipar és kereskedés még mindig — és az osztrák által való lekötetése miatt, sokáig fejletlenebb is lesz, mintsem a mezőgazdasághoz természeti vonzalommal különben is ragaszkodó fajunkat magához édesgesse s egyes vidékeknek e tekintetben mostohább viszonyain segítsen — virágzó ipartelepek létesítése által.

Ezen hátrányos helyzetből folyó kényszerűség szüli aztán, azt a szomorú tény, hogy Magyarországnak különösen a földművelést korlátozó hegy-vidékeiről, a megélhetés feltételeivel nem bíró nép — vándorbotot vesz kezébe, kimegy ide-

genbe s munkaerejét ott, más nemzetek javára értékesíti, holott itthon saját nemzete kebelében és javára is tehetné ugyanazt s talán kevesebb kockázattal . . . minden bizonynyal meg lenne óva, az idegenben nem ritkán ráváró erkölcsi elzülléstől és attól a leggyakrabban bekövetkező szomorú eredménytől, hogy elveszíti nemzeti nyelvét, jellemét maga is, de gyermekei már bizonyosan . . . mert kevesen bírnak azzal a faji erővel, hogy — legyenek, maradjanak «külhönban is magyarok!»

Legnagyobb veszélynek van kitéve e tekintetben, a magyar Nemzet legrokonszenvesebb, legtisztább és legerősebb törzse — a s z é k e l y és ennek is — kiválólag leányai, akik szűkebb hazájukban, a haza délkeleti határbérczei — Csik-Gyergyó, Brassó, Háromszék satb. — megyék mostohább természeti viszonyai közt, nem találhatván tért munkaerejük értékesítésére: kivándorolnak, sőt kiszöknek a magyar-nemzetnek legesküdtebb ellenségei, az oláhok közzé — Romániába.

Megdöbentő de való képet rajzol erről most L á s z l ó Gyula „Székely és Csángó leányok» című Marosvásárhelyen megjelent füzetében:

»Évtizedek óta halljuk, hogy a határszáli vidékek székely és csángó leányai százanként vándorolnak ki Oláh-

Jobb nem vagyok . . .*)

Jobb nem vagyok, mint anayi sok más.
Egy beteg kornak dalosa . . .
Vergődöm az ellentétek közt,
De irányt nem lelek soha,
Olykor magas eszmék hevítnek,
De elkap a tömegnek árja —
Benem van a kornak erénye
S bennem van minden léhasága . . .

De néha lázas éjszakákon
A kétség kinja száll reám,
Eszembe jut: milyen más voltam
Szép ifjuságom hajnalán! . . .
Reám szakad lelket zaklatva
Egy eltévesztett élet vádja, —
És meg t i s z t u l t dalokba ömlik
Lelkem felujult ifjusága! . . .

Ady Endre.

A kis Amorett.

A „Debreczen» eredeti tárczája.
Irtá: **Váradi Ödön.**

A kis boudoire, mely oly boldog volt, hogy a bájos Mirandát magába zárhatta, csak úgy pompázott a sok csecsebecséől, mely kkel elhalmozták tisztelői.

Oh, mert hiszen a szép színésznőknek mindig akadnak imadói, kik lelkesülnek az

imádott hajfürtjeiért, rózsás kacsoiért, ében fekete szemeiért.

De az imádók között a legnagyobb lelkesedéssel, a legnagyobb bálványozással Z. herczeg csüszött Mirandán. A herczeg ur, végig baranzolván egy párszor az ő és új világot, s hűségesen elköltvön óriási hitbizománya dus jövedelmeit, most a szerelemben keresett szórakozást.

Miranda éppen méltó tárgya lehetett szerelmének. A hirlapok elnevezték a művészet egén tündöklő csillagnak, napnak, mely mindenfelé szórja életontó suvarait s egy helybeli tehetséges poéta már több dalban igyekezett halhatatlanná tenni az isten nők példány képét.

Z. herczeg ur felajánlotta fényes jövedelmét a kis aranyosnak, a ki azt el is fogadta. Istenem, Istenem, megmondta neki még kis korában a jó Orsolya néni, a ki mint hajadon távozott el az örök honba:

— Addig virulj kis leányom, míg kapnak rajtad!

S Miranda ragyogó fogaton hajtattott végig esténként hű lovagjával az Andrassy uton s ékszerrei drágaságával versenyezhetett akár-melyik milliomos nevével.

Csak az a Z. herczeg ne imádná mégsem annyira. Egész nap ott van mellette, lábainál pihen, gyönyörködik a formás szabásu lábacsákban, a kedves termeten, nincs soha ellenőrzés nélkül!

Pedig . . . Miranda sóhajtva gondol arra a szőke bajszu, kedves fiatal emberre, ki

napjában három-négyszer is kihajol az átellenes ház ablakból s olyan sokat mondó szempillantásokat vet felé. Hogyan lehetne tudtul adni annak az ablakbeli hü imádónak, hogy ő Miranda, viszont szereti, s boldog volna, ha a futó idő egy óráját egymás tarsaságában tölthetnék.

Az asszonyi leleményesség nem mond csorbát. Miranda is megírta egy szép kis levelében a szomszédnak, hogy kis toilette asztalán van egy kis szétnyitható amorett, abba fog tenni egy levelkét, mel ben tudatja, mikor nincs mellette Z. herczeg. Akkor . . .

És a szőke fiatal ur sietett is átrekinteni a kis amorettre. És mindannyiszor örömmel ment át mikor látta, hogy a herczeg és Miranda kikociznak, s ő majd megtudja, mikor lesz Miranda magában.

— S így ment ez a levelváltás napról-napra.

A fiatal drámaírók kedvvel szoktak a sorsra hivatkozni.

A sors . . . Egy este, mikor Z. herczeg újra meg újra Miranda arcvonásain merengett, egyszerre csak feláll s a kis toilette asztal felé nyul.

— Ime — mondja — lám e kis szerelmes Amor képviseli az én hő érzelmeimet.

A kis amorett arcán gunyos mosoly tűnt fel, szétnyílik s kihull belőle a szomszédnak szóló leveléj.

«Egy röpke szóban annyi fájdalom.»

Mi volt a levelke: «Aranyos Bélám! Holnap este elutazik az ostoba Z. herczeg

*) Epilóg a szerző költeménykötetéhez.

országba, alárendelt cseléd-szolgálatok végzésére. Arról is tudunk, hogy e leányoknak egy része nem marad meg a becsület útján, kint ragad és czégérezeti a magyar nevet, ha ugyan mihamarább el nem oláhosodik. Arról is hallottunk, hogy gaz lélekküfárok, az ellenőrzés hiánya folytán már idehaza hálójukba kerítik a székely és csángó leányokat s bu-ás haszonnal üzérkednek velük. És végül napjainkban azt is tapasztaljuk, hogy az oláhországi nagy városok romlott csöcselékével sűrűn érintkező határszéli székely és csángó nép, erkölcsi-iben rohamosan hanyatlak, züllik és koldusodik.

Nem kell e képet nekünk színeznünk... amint adva van is, felmutatja az erkölcsi, anyagi és nemzeti veszteséget, a mi országunkra, fajunkra megalázólag és kiáltólag nehezedik s követeli, hogy mindenki, minden erővel azon legyen, hogy e szégyennel is kapcsolatos bélyeget, amikor nemzetünk leányai, egy minket engesztelhetlenül gyölölő, nemzeti egységes állami életünk ellen törő faj közt lealázott helyzetükben guny, erkölcsi elzüllésnek és nemzetiségük elfajulásának s végképp elvesztésének is kitéve vannak — letörölje fajunkról, országunkról.

A felsőbb években a csángókat be-telepítették. Roszul sikerült ugyan és talán legalább egyidőre abba maradt, mert mi nem vagyunk jó telepítők; de talán a tapasztalat megtanította kormányunkat s lebecsülte, hogy több hozzá- tudást nyert és folytatja... hiszen vannak telepítésre váró területeink s vannak még külföldön — elmagyartalanodásnak kitett véreink — bukovinai s romániai csángó-testvéreink. Ugyancsak a felsőbb években szűkölködő tóthazánk- fiai gyermekeit lehozták, jobb sorsba helyezték könyörületos magyar alföldi

gazdáink. Székely fiukat is helyeztek el ipari pályán. Mindez jól volt téve... de nem elég.

A székely leányokat is meg — és és pedig sürgősen meg kell menteni... kivándorlásukat a veszélyes Romániai irányból el s Hazánk szíve felé terelni.

Cselédi szolgálatot tesznek ők ott? ezt a helyzetet kedvezőbb kilátással, müveltebb fajbeliek közt is feltalálják s a fő- és más nagyvárosi nyomorúságos cseléd-viszonyokat megjavítják, még romlatlan lelkükkel, hűségökkel, munkaerejökkel, amelyyei bírnak — más vérke- ringest ömlesztnek, a romlott cseléd- osztályba s kedvelté, keresetté teszik magokat a cselédtartók előtt.

Találják meg módját, a kiket illet — pedig kiket nem illet! — hogy a cselédi szolgálatra alkalmas, erőteljes s z é k e l y - l e á n y o k áramlását be- felé — magyar nagy városainkba tereljék.

Minden nagyobb városban vannak N ő e g y l e t e i n k, amelyek nemesen, nagylelkűen működnek — jótékonysági, kulturális és nemzeti czélokra. Egy-egy szebb honleányi kötelességet nem teljesíthetnek, mintha a S z é k e l y - l e á n y o k ügyét felkarolják s őket a nemzeti érdekek, nyelvnek, jellemnek, erkölcsiségnek megtartják s velők, általok a cselédosztályt regenerálják.

A debreczeni nőegyletnek is szép feladat kínálkozik e téren.

Keressen összeköttetést a Székely- földdel. Bizonyosan talál ott rokonlel- kekre, kik a közvetítést magas erkölcsi és nemzeti czéljánál fogva szívesen el- vállalják és teljesítik.

Csak minél előbb, mert miképp sok másban, a késedelem itt sem ajánlható

— a — r.

11 óra után, akkor szívesen lát, aki örökre a tied, Miranda.

Z. herceg arca szomorubb lett a hő- szerelmesek arczkifejezésével. Drámai mozdulattal felállt, Mirandához lepett s szólt:

— Asszonyom, ön többé nem lát, éljen Béléval!

*

E história — hogy az irás szavaival éljek — iródek egy iródiák által azért, hogy tanulság adassék a szerelmes primadonnáknak, hogy óvatosak legyenek.

Miranda szép butorai, ékszerai dobra kerültek a gazdag pártfogó távoztava.

Csak arra a kis Amorette nem akadt árverező.

— Ki tudja — mondták a színésznők — hátha mi is úgy találunk járt a kis alamu- szi amorette.

Á l o m.

Vers — prózában,

A „Debreczen“ eredeti tárczája.

Írta: **L . . né Fanny.**

Ugy törtém a fejemet... mit írjak emlékkönyvecskébe?

S im! segít szerencse csillagom. Eszem- be jut álmodom... Egyszer látni akartam azt a csillagot s miatha tulvilági erő ragadna: szenderült lelkem szárnyain, repültem fel — oda!

Amint lenézek, látom a világ képét... Óriási komédia, melyet szabad óráiban terem- tett az Ur — embernek próba utul.

S az emberi alakok? marietta-babok... afféle babák, gyöngye kis figurák. És érdekes... még azt hiszik, hogy ők is hatalmas Istenek!

Mily kapkodás, üzés, tolakodás! Itt-ott összebujnak, mondják tanácskoznak; és az alatt?... vernek egymásnak — rablan- czokat!

Pedig az életük egy rövidke atom, mely- be az ur küldte, hogy embere — tapasztaljon lasson. Egy isteni szikrát adott a lelkükbe... a szent szeretetbe, hogy ember az embert — szeretve segítse!

S e láng az emberéletnek üdve volna... de elkalmárkodják kapzsi módra!

Egy taunt szegény ifjú szemmel köve- tek, hogy boldogságában részes legyenek. Szép ifjú leány, szerényen ruházott, simul oldal- hoz. Boldogok, minden arról sutog... S im! egy cifra hölgy, az üdv elébe tört. En ezeket adok — szólt — s az ember figurácska... tulajdona volt!

Es jött egy csoport — cifra legény; diszbojtos — rojtos csillogó vőlegény. Nyul utana minden színű kéz: kékvérű mágnas hölgy, zsidó lány, színész. Boldog-ágot vesz a gazdag bankárnő... és szívesen fizet fény- ért a kis kereskedő. Csak ritkán, csak néha napján... hogy ifju s leány — szívet kíván.

Ott egy jellem ifju... a hölgy magas- rangu... Egymást megszerették és egyszer mi történt?... Hátat fordít a lány, meggy gazdagabb után s a férfi halvány, néma mint márvány. — Nem kér, ném engesztel —

Megszűnt a válság.

Ugy Bécsben, mint Budapesten mintegy győzelemkiáltásképpen hangzik ez az örvende- tes hír: **M e g s z ű n t a v á l s á g**, vagyis a bécsi osztrák- és a budapesti magyar kormány megtalálták azt a módot, a mely szerint saját birodalmuk érdekeit biztosíthassák, talán még fejleszthetik is.

Ha csakugyan így van: **S z é l l K á l m á n** egy modern argonauta, a ki képes volt az osztrákoknak a Magyarországgal legelőbbnyire ellentétes érdekeit féltékenyen őrző sarkány torkából a mi érdekeink biztosítását ki- menteni.

Higgyük el, hogy így van... Mast nem is tehetünk, mert mind Bécsben, mind Buda- pesten féltékenyen őrzik a titkot, a mely e tárgyalás menetének utolsó és pedig érdemle- ges részleteit mindaddig takarja, a míg Széll Kálmán azt az összeűendő képviselőházban leleplezi.

Hogy most az egyszer egy ritka szeren- ces munkalat hajtatott végre, t. i.: a kecske is jóllakott, a káposzta is megmaradt, elhiszik még a szlavok is és ezért dicsoítik is Thunt.

A «Narodny Listy» ifjucseh ujság bécsi tudósítása következőleg zeng a kiegyezés ered- menyéről:

«Nincsenek győzők és nincs nek legyő- zöttek. Az osztrák népek fejezzék ki hálájuk- at a Thun-kormányának, hogy annyi kitar- tassal védte meg Ausztria érdekeit, bár azt sem lehet tagadni, hogy a Széll-kormány is teljes erővel küzdött a láspontja mellett. A megállapodás olyan, hogy mindket állam érdekeinek megóvása mellett az összmonar- chia nyerte a legőbbit.»

Hat mi ezt sem nem czáfoljuk, sem fen- tartás nélkül el nem ismerhetjük, mert bizo- nyosat mindaddig nem tudhatunk s az pedig egyszerűen nem természetünk, hogy hiszünk, mert «ugy mondják.» Inkább becsljük és megnyugtatóbbnak tartjuk a bizonyos tudást, a mely nem késhet sohaig.

A kiegyezés elvi tartalmát is különben ismerni vélik a bécsi lapok, s mennyiben bizonyosképen hirdetik, hogy:

A vámszövetég tartalma 1903, illetőleg 1904 helyett 1907-ig meghosszabbítottatik.

A bank-privilegium ugyancsak 1907-ben jár le.

Az osztrák kormány beleegyezett, hogy a bank új organizációja (paritás) a többi

... van ezer lány ha kell! — De lelkét bántja, nyomja... egy élet üdv — elra- bolva!

Es nézem, vezem e tarka világot... egyszer csak mit látok?... Szép barna menyecske lebben az ölebe; de ket szívet akar! s mig kaczer cziczomázásokkal keres... családi boldogság — örökre elveszett!

Es van sok lány... csabítva, csabulva fut a legény után; de épen ezért évekig fut... s ölebe egy baba sem jut... Es lesz durczás, kegyetlen, sorsával elégedetlen, mert hiusága szívekkel nem játszhatott... huz a férj boldogságára — házi papucsot...

No de akad szerény leány! Ez nem is kér, csak a mama tuszkol karjába vőlegényt. Lón áldozaton szerzett boldogság... de erről nem beszél a világ... Csak itt-ott szeretettel kötött házasság, azt meg már irig- séggel korbácsolják. S hol szerencsétlen a ház, hogy magokat kárpótolják: hallasz csipős nyelveket, a kis ember marionettek... e szenzációc-kákkal is ölnek!

Különbén kedved ne vesszen! Inkább még vidamabb legyen, tekintis ugy minden emberi babát, mindmegannyi diszfigurát. Ne igéj gyorsan semmit oda... örülj, ha van vig czimbora. De szívedet ne fecsérd, ne áruld el... soha... soha, inkább maradj elhagyatva.

Ha így leszesz... álmod nem csal... edes lehet!

kiegyezési javaslatokkal egyidejűleg lépjen életbe.

Az osztrák kormány elfogadta továbbá azt is, hogy a külkereskedelmi szerződés-ek lejáratási terminusa 1903-ról ugyancsak 1907-re tétessék, vagyis ezek a szerződések 1903-ban csak négy esztendőre fognak meghosszabbíthatni és így a külkereskedelmi szerződések és a vámszövetség lejáratási terminusa mindenha egybe esik.

Ehisszük tehát, hogy igen jól végeztek mindent a maguk szempontjából. De mi mégis megkoczkáztunk egy pár igen ártatlan észrevételt: Megegyezik-e a Magyar birodalom gazdasági érdekeivel, hogy a vámszövetség időtartama 1903-tól 1907-ig hosszabbíttatik meg s hogy a külkereskedelmi szerződéseket is ehhez képest ugyanaddig meghosszabbítják. — Vajjon a mikor az osztrák és magyar kormányok a szerződéseket így önkéntesen egyoldalul meghosszabbítják: elfogadják-e azt az érdekelt kormányok minden észrevétel nélkül, vagy azt mondják, hogy abba nekik is van beleszólásuk s azok egyik vagy másik pontján a — vagy ama módosítást akarják. Mit szól a kiegyezéshez a Reichsrath; vagy e helyett ott lesz a 14. §. stb. stb.?

Egyet latunk a kiegyezés ez időszaki befejezéséből közméltánlyal megegyezőnek, hogy a királyt a döntéssel járó kínos dilemmából kimentették.

A függetlenségi és 48-as párt értekezlete. Az országos függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklété alatt a képviselőház legközelebbi tartandó első ülése napján reggel 9 órakor múzeum-szerű helyiségben értekezletet tart, melyre az elnökség, tekintve az ügy nagy fontosságát, a párttagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri.

A kuriai bíraskodásról szóló törvény szentesítetett. Az Országos Törvénytar június 10-iki 6. számában közzétették. Ez a törvény az idén alkotott törvények XV. sorszáma nyerte.

KÜLFÖLD.

A hágai békekonferencia. A választott bíróságok kérdéset tárgyaló albizottság június 10. ülést tartott. Staal elnök indítványára első sorban az angol javaslatot tárgyalták. Paunceforte angol meghatalmazott megokolta a javaslatot, a mely alapja az állandó választott bíróság felállításáról folyó tárgyalásoknak. Az egész ülés, a mely 3 óra hosszat tartott, az angol javaslat előzetes tanulmányozásával telt el. Határozatot nem hoztak, hogy a delegátusok a határozat meghozatala vagy a végleges javaslat írásbeli szövegezésé előtt tanácsot kérhessenek kormányukól vagy maguk között megvitathassák a kérdést.

Több delegátus állítólag azt kívánta, hogy a választott bíróság állandósága erősebben fejeződjék ki a javaslatban, a mit különösen a kisebb államok képviselői fogadtak nagy örömmel, holott a nagyhatalmasságok képviselőinek többsége azt a nézetet vallja, hogy az állandóság tekintetében nem szabad tovább menni Paunceforte javaslatára, mert különben kétségessé teszik a konferencia sikerét.

Dreyfus hazatérése. A Sfax csirkalo hajó Dreyfus-szal június 10. reggel 6 óra 15 perczkor Brestbe indult.

A szabadlábba helyezett Picquart. Picquart a börtönből való kiszabadulása után azonnal elment Trariux szenátorhoz, a kinek asztalánál ezélt tizenegy hónappal tartóztaták. Fél óra hosszáig maradt a szenátorral s csak azután folytatta útját ville d'Avrayba. Ott felkereste őt a Figarónak egy munkatársa, aki azt írja, hogy az ezredes nagyon megöregedett egy év óta, szeme bágyadtnak látszik s tömérdek ősz hajszál tanuskodik a kiállott szenvedésről, de reméli, hogy a falusi levegő nemsokára egészen helyre fogja állítani. Az újságíró azt mondta neki,

hogy Dreyfus is ugyanazon a napon indult el Franciaország felé; Picquart erre ezt felelte: — Milyen izgatott lehetett Dreyfus, mikor elhagyta azt a szigetet, a melyen meg kellett volna halnia!

Az újságíró: Önnek köszönheti Dreyfus ezt a csatát,

Picquart: Valóban, a petit bleu csodája nélkül...

Picquart elmondta, hogy még Tonkingból ismeri a Sfax parancsnokát, nagyon derék és jóra való ember s meg van győződve, hogy emberségesen fog banni Dreyfus-szal.

Az újságíró: Mit szól ön Du Paty de Clam letartóztatásához?

Picquart: Azt mondom, hogy nagyon okosan tették. Mint ebben a küzdelemben minden eseményt ezt is megjósoltak azok a kik az ügygel foglalkoztak. A mi or a Cherche Midi fogházból kivitték, hangosan mondtam: Elvezetnek innen, hogy másnak csinálják helyet; Du Paty nem fogja magát sokáig vártni.

Picquart ujév napján kétezeröt száz levelet kapott.

Párisi állapotok. A longchamps-i verseny tegnapi — június 11. napjára ugyanolyan intézkedéseket tettek, mint Miklós csár párisi látogatása idején. Az elnöki páholy alatt több század gyalogságot állítottak tartalekba. A diszpáholyhoz vívó ujon községi gardisták álltak szuronnal és ágyuval. Az államügyész három helyettese, három vizsgálóbíró és több rendőrbiztos állandó szolgálatot végezett a versenyterén, hogy a letartóztatandó embereket rögtön kihallgassák.

Azon az uton, a melyen Loubet elnök kihajtatott a Longchampsra, sok katonaságot állítottak fel.

Nelidov orosz követ Belgrádban. Nelidow, volt konstantinápolyi orosz követ, jeruzsálemi és konstantinápolyi újból tegnap Belgrádba érkezett. A pályaudvaron Györgyevics miniszterelnök és az ifjú Nelidov, a belgrádi orosz követség titkára fogadták. Nelidov nemcsak fiát, hanem a szerb miniszterelnököt is megölelte és megcsókolta. Nelidovot Sándor király külön kihallgatáson fogadta s azt vélte, hogy nem pusztán fia látogatására jött ide, hanem külön megbízásban járt itt. Nelidov a mai napon új állomáshelyére Romába utazott el.

A Szabadságszobor vagy oszlop.

Ezen ügy miben állását, hogy a Honvédsírra még ez év Aug. 2-ára kihelyezendő Haldokló Oroszlán helyére, a Szabadságszobor jön, minden kételyt kizárólag megvilágítja a következő közgyűlési határozat:

82
7063 1898. bky.

Előterjesztve lett, hogy a Csokonai kör a debreceni 1848—49. honvéd egylet és a városi tanács kiküldöttéből alakult vegyes bizottság az előbb említett két egylet kezdeményezése folytán indítványt tett az iránt, hogy az emlékkertben levő honvédemlék kőoroszlán, jelenlegi helyéről a honvéd temetőbe szállíttassék s ott f. é. aug. 2-áig állíttassék fel, továbbá, hogy a kőoroszlán helyébe 14.500 frt költséggel egy új szabadságmémlék sürgősen felállíttassék. A költségeket ezen vegyes bizottság a házipénztár által ily célra kezelt alap felhasználásából, a hiányzó részt pedig az 1900. és 1901. évi rendkívüli költségvetés terhére megszavazandó összegből javasolja fedezni.

A városi tanács 7063—1899. sz. végzésében lefektetett javaslatában a vegyes bizottságnak a kőoroszlán átszállítására vonatkozó indítványához a jog és pénzügyi bizottsággal egyetértőleg mindenképpen hozzá járul. Az indítvány 2-dik részét illetőleg azonban egy vegyes bizottságnak, mint a jog és pénzügyi bizottságnak azon véleményétől eltérőleg, hogy a tanács megfelelő tanulmányozásra költségvetés és terv készítésére s ezek alapján jelentés tételre utasíttassék, eltérőleg azt javasolja, hogy az új emlék a kőoroszlán helyébe az emlékkertbe még a f. év folyamán a már

említett alapnak a házipénztár által 10.000 frtra kiegészített tőkéjének felhasználásával állíttassék fel.

Felolvasatott Komlós Arthur városi főjegyző urnak a városi tanács javaslatával a kőoroszlán átszállítására nézve ugyan megegyező, de az új emlékoszlop felállítását illetőleg eltérő s a vegyes bizottság véleményének ezen részével egyetértő azon külön véleménye, miszerint a debreczeni honvédemlék címén házipénztárilag kezelt 1898. dec. 31-én 7994 frt 55 krt tevő összegnek alapul vétele mellett ugy az ezerkilencszáz, mint az 1901. évben 3—3000 frt szavaztassék meg a rendkívüli költségvetés terhére s a tanács utasíttassék, hogy az így kamataival együtt 14.000 frtot is meghaladó összegből a szabadság emlékoszlop megfelelő helyen mielőbb és mulhatlanul állíttassék fel.

H a t á r o z a t.

A közgyűlés kegyelettel viselgetve az 1848. évi korszakalkotó események iránt, a melyek Magyarország alkotmányát, szellemi és anyagi fejlődését, a magyar nép joggyenlőségét biztosították s jövő nagyságának az alapját vetették meg s hálával adózva azon névtelen hősök emlékének, kik vértüket a hazáért és alkotmányért Debreczen városi harcmezijén ontották s kik örök álmukat a hatvanutcai honvéd temetőben alusszák: hazafias örömmel fogadta a különböző előterjesztéseket és véleményeket, amelyek csakis részletekben térnek el egymástól. Ezen különböző vélemények felolvasása és meghallgatása, valamint Kovács József bizottsági tag urnak oly módon tett halasztási indítványának elvetése után, hogy t. i. mindaddig, míg terv és költségvetés a közgyűléshez be nem mutatatik, sem a kőoroszlán elszállítása sem egy új szabadság szobor felállítása iránt határozat ne hozassék, hanem hivassék fel a tanács terv és költségvetésnek mielőbbi beadására, a következő határozatot mondja ki a közgyűlés:

1. Miután az emlékkertben 1867. év aug. 2-án ideiglenesen felállított haldokló oroszlánt ábrázoló honvéd emléknak igazi rendeltetése az, hogy örök időkre jelölje meg azt a sírdombot, a mely alatt a hazáért hősi halált szenvedett magyar hősök csontjai porlanak: elrendeli a közgyűlés, hogy ezen emlékközvetés folyamán szállíttassék ki s állíttassék fel a honvéd temetőben a nagy sírdombra a már készen álló alapozásra, úgy hogy ez emlék a folyó 1899. év augusztus hó 2-ik napján városunk hazafias közönségének méltó kegyelete tárgyul szolgálhasson. Az átszállítással, különösen annak műszaki kivitelével a városi tanácsot bizza meg, míg az ünnepek rendezésére Csokonai-kör, a debreczeni 1848/49-ki honvéd egylet és a városi tanács küldöttéből alakított vegyes bizottságot kéri fel. A költségek a vár s házipénztára által Debreczeni honvéd síremlék címén kezelt s 1898. év végén 7994 frt 55 krt tevő alaphól nyernek fedezetet.

2. Miután a kőoroszlán az emlékkertből átszállítása folytán a város belterületén az 1848-ki nagy időknél egyetlen emlékjele sem marad s ez által egy szabadságszobornak, 1848-iki emléknél felállítására előtérbe lépett, a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel határozza el, hogy ama nagy és dicső eseményeknek egy Debreczen sz. kir. városi multjához, e város lakosai hazaszeretetéhez, kegyeletéhez méltó díszes emlékjelet, oszlopot állít.

Ide vonatkozva a részleteket illetőleg a különböző indítványok közül a közgyűlés Komlós Arthur főjegyző indítványát fogadja el s határozza, hogy:

1., az új szabadság szobor, vagy emlékoszlop az emlékkertben megfelelő helyen állíttassék fel;

2., a szobor átadása és leleplezési ünnepe az 1901. év augusztus 2-ig okvetlen meg történjen.

3., a költségekre nézve a közgyűlés Komlós Arthur főjegyző indítványát fogadja el s ennek alapján a debreczeni honvéd emlék címén házipénztárilag kezelt s 1898. Deczember 31-én 7994 frt 55 krt. tevő összegnek alapul vétele mellett e célra ugy az 1900. mint az 1901-dik évi rendkívüli költségvetés terhére

5000—3000 frtot szavaz meg, hogy így a kamataival együtt 14000 frtot is meghaladó összegből emeltessék fel az emlékmű.

Ezen határozatból folyó összes intézkedések megtételével a városi tanács bizatik meg.

Ezen határozat törvényszerű kifüggesztési határidő letelte után a netán ellene beérkezendő felekezésekkel együtt jóváhagyás végett a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminister urhoz felterjesztetni rendeltetik.

Miről a városi tanács — az összes iratok kiadásával — jkvton értesítettik.

Kelt Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1899 május 31-én és folytatva június 2, 3 és 5-én tartott üléseiből,

kiadta:

Komlóssy Arthur,
főjegyző.

Színház.

Színészeink Nyíregyházán. A debreczeni színtársulat csütörtökön végzi be nyíregyházai működését. A szezon ilyen gyors befejezését részben R. S e r f ö z y Zseni esete okozta. Most folynak a jutalomjátékok. A »Nyírvidek« különösen H a l m y Margit, F á y Flóra és T a n a y művésztől szól nagy elismeréssel. A színtársulat több tagja egyidőre Debreczenbe jön, hogy majd a tulajdonképeni fűrdőszezonban oszlon szót a szélrózsa minden irányába.

Egy kritikából. Minden kommentár nélkül adunk le egy pár kitélt egy szinikritikából:

„F á y Flóra . . disztíngvált öltözködésével s r e m e k v á l l a i v a l megjelenését hatásossá tette. F á y Flóra játékában annyi egyéniség volt. — Az embernek nyitva maradt a szája a nagy gyönyörűségtől (nálam ez a gyönyörűség érzet szuperlatívuszának a külső megnyilvánulása), hogy azt a határozott, biztos és (veszem a kalapomat) egyéni, erősen egyéni alakítást láttam. És ugyancsak megkörnyékezte az elragadtatás, mikor hallotta a Fáy hangjának p a z a r szin pompáját. — A hány indulat, annyi timbr. Egyszer az óboa melodramatik terjedősege, egyszer a megsértett aratlanság irtózó visszautasítása, majd a szerelem meleg banghullámai, a z t a n a kétségbeesés csukladó z a s a, m a s é s m á s r e g i s z t e r. Ah, Fáy Flóra nem mindennapi tehetség, az a M a t i l d e u g y m e g t á n c z o l t a b e n n ü n k a s z i v e t, — szívet, hogy ehez az elismeréshez képest semmivel törpülde debreczeniek kétgyönyörű virágcsokra, a melylyel a művésznőt igyekeztek tőlünk elhódítani.»

»Halmy Margit Henriqueta gyűlölt alakját, mutatta be klaszszikus alakításban. Olyan kaján intrika volt, hogy a néző alig ismert a könnyed szerepekben is olyan sok taps közt mozgó, kedves asszonykára. Szerepe és játéka teljes harmoniában volt a k, nem egyszer kiáltottunk fel igaz bámulattal, hogy igaz, ugyva a, ez ó, megismertük a sötétlelkű Henriquetát.»

»Szabó Irma kedves kis Katrina volt. Olyan takaros an elénekeltette a rábizott ének számkokat, mint egy kis verkli.

Levelek.

Lumbágó és penitencia.

Küry Klára, az első magyar általános szonett, ki legutóbb félházak előtt vendégszerpelt Debreczenben, kigyógyult a lumbágójából, fellépett a Toledád fűszerepében s provokált egy olyan tüntetést, melynek meg a leírásától is undort kap minden jó izlésű ember.

A siker jól elő volt készítve. A közönség percekig tombolt, a lumbágójából kigyógyult primadonna vegyesen sirt és csókokat hintett, utóljára pedig térdre rogyott a sugólyuk előtt s úgy szórta a csókokat a felbuzgatott és felizgatott közönség felé, mialatt — a lapok szerint — »keble lazasan pihegett«

Eddig irtam meg — még tegnap — ezt a cikket s ma akartam tovább folytatni.

Történt azonban, hogy tegnap a Pesti Hirlapban egy tárcza jelent meg, melyben T ó t h Béla, a kiváló író, olyan alaposan elbanik az egész lumbago és térdkalács törtérialával, — hogy én nekem mar alig van mondanivalóm ebben a szenzációs komédiában.

De mégis van. Tóth Béla ezt a címet adta jelzett tárczájának: V i d é k. Kérem, tessék róla érteni! T. i. ilyen dolgok csak vidéken »mehetnek el«, de ott is bajosan.

Miután nekünk is szerencsénk van »vidék«-nek lenni, mégis csak be kell fejeznem a megkezdett levelet . . .

Hát — hogy rövid legyek — a dolog úgy áll, hogy a fővárosi sajtó szokatlan, atyáskodó favorizálással ráoktrojált a fővárosra egy közepes tehetségű szubrettet, a ki aztán — nem egészen művészi eszközökkel — csakhamar kedvenczévé vált a jól suggerált közönségnek.

Ez nem volt elég. A sajtó és a közönség nemcsak ünnepelte a felkapott énekesnőt, hanem kezdte kiütnetni más, ó n a l a sokkal tehetségesebb művésznők hátrányára.

A váratlanul célhoz ért hölgy hamar beletalálta magát az új helyzetbe s fejére nőtt sajtónak, közönségnek, direktornak, szóval mindenkinek, a nagyhatalmu mamán kívül.

Mar most nem kell bővebben beszélni. Jött a lumbágó, a tüntetés, sirás, és — új diadal.

Ez az igazság. Mi pedig lenézett vidék csak egy pár szót fűzünk ehez az igazsághoz.

Ha ez a »lumbágó« mi nálunk történik: először is nem irunk róla naponként három hasábot. Ha pedig az elkenyszerített szonett ilyen lumbágó után nálunk lépne fel, bizony nem volna alkalma semmiféle tüntetésre köszönetet mondani, sem térden, sem ülve sem állva, vagy bármilyen pozitívában is. Mi, jó vidék, nem fogjuk fel a lumbágó nagy jelentőségét s nem tőrjük a primadonna-paczkázást! . . .

Ennyit a lumbágóról s a penitenciáról!

Bandi,

H I R E K.

Rigó Jancsi él!

Rigó Jancsi levelet irt egy budapesti barátjának s kijelenti, hogy nincs szándéka meghalni.

A hercegasszony primásától
A multkor sürgöny érkezett,
A mely napirendet tanácsolt
Egy elmúlt szép regény felett.
A hercegasszony primásának
Csak kötve hittünk akkor is,
Sejtettük, hogy csak hirre vágyik
Oh, mert e primás nagy hamis!

Kairóból jött volt a sürgöny
Megvallom, engem meg hatott . . .
Mit csinál szegény Klára asszony,
Ha már a balkéz-ferj balot? . . .
Ki fogja most már vigasztalni
A hercegasszonyt? Mily titok!
Ambár lehet, hogy ma vagy holnap
A czáfolat is jönni fog! . . .

S a herceg asszony primásától
Megjött a sejtett czáfolat:
Nem evett ő tán bolond gombát,
Hogy itt hagyja a csókokat! . . .
A hercegasszony primásával
Nem történt hát meg e blamázs,
Pedig olyan kíváncsi voltam:
Mi lesz, ki lesz a folytatás? . . .

Bandi.

* **Közigazgatási bizottsági ülés.** Ma délelőtt a vármegyebáz tanacstermében Hajduvármegye közigazgatási bizottsága gróf Dégenfeld főispán elnökele alatt ülést tartott, melyen a szak-referensek tették meg rendes előterjesztéseiket.

* **A kanyaró és az egésségügyi bizottság.** Debreczen város egészségügyi bizottsága B o c z k ó Sárauel főkapitány elnökele alatt szombaton délután ülést tartott. Az előadó jelentéséből szomoruan konstatalta a bizottság, hogy a kanyaró különösen a mult héten hatalmas arányokban grasszált városunkban. Még az elmúlt hét csütörtök napján is 6 megbetegedést jelentettek be. Ez indította a bizottságot arra, hogy kimondja, miszerint Debreczen város területén levő elemi iskolák évről vizsgálatait e hó 12—18-ig bezárólag okvetlenül meg kell tartani. Erről a határozatról értesítették az iskolaszéki elnököket is. Kimondta továbbá a bizottság azt is, hogy azon gyermekeknek, kiket a kanyaró betegség gátol a vizsgán való megjelenésben, bizonyítványuk kiadandó, nehogy e miatt egy évet veszítsenek. A tegnapi nap különben már kissé szűnt a járvány, mert mint értesülünk csupán három esetről tettek jelentést a kerület orvosok.

* **Öngyilkos házmaster.** A Szent-Ana utca egyik házában ma délelőtt egy tragédia játszódott le, mely feldulta egy szegény család békjét és nyugalma. A családfő, a kenyérkereső apa határozta el magát arra a szörnyű tette, hogy eldobja életét, melyet megunt s nem becsült már semmire. A r o n Miksa Szent-Anna utcai házmastera S e r d ü l t József ez a szerencsétlen. Még reggel nyugodtan beszélgetett feleségével, intézkedett az udvar rendbe tartásáról, tíz órakor pedig néma, hideg halott lett.

Az öngyilkosságról tudósítók a következőket jelenti: S e r d ü l t József házmaster vagy 10 év óta betegeskedik. Sorsát azonban békével viselte s csak néha-néha panaszkodott, hogy milyen kegyetlen íranta a sors.

Még ma reggel is nyugodtan beszélgetett feleségével, semmivel sem árulta el, hogy milyen sötét terv forog fejében. Hozzá tartozói mitől sem tartva hagyták magára és így egy óra lefolyása alatt határozhatta el végzetes tettet. Mikor 10 óra körül bementek hozzá, rémulve látták, hogy felakasztotta magát. Az ajtó sarkán függött, nyaka körül egy kendő volt csavarva, ez fojtotta meg.

Az orvosai segítség hiábavaló volt. Mikor levágták, már nem volt benne élet. Mivel az öngyilkosság kétségtelenül megállapítható volt, a hullát a Szt.-Anna-utcai háznál hagyták onnan fogják holnap eltemetni.

* **Rubos öngyilkossági hire.** Szombati számunkban megirtuk, miszerint szerkesztőségünkbe betelefonálták azt a hirt, hogy Rubos Árpád agyonlőtte magát. Mi táviratoztunk Nyíregyházára, de lapunk zártáig választ nem kaptunk; csak este fele érkezett meg a válasz, mely tudatta, hogy: az öngyilkossági hírek semmi alapja nincs! Soha még czáfolatnak jobban nem örvendtünk.

* **Hirtelen halál.** Tragikus véget ért Pávay László gazdálkodó, Pávay Gyulának, a második kerület népszerű polg. biztosának a testvére: A cserén volt elfoglalva gazdasági teendőkkkel, mikor egyszerre összeesett. Szív-szélhüdes érte s azonnal meghalt.

* **Elmés háztolás.** Egy kis hír az egész. Az államvasutak egyik — a debreczeni állomáshoz közel levő órházát más helyre kellene felállítani. Gondolkoztak a dolog felett, végre a modern technika vívmányára: a háztolásra gondoltak. Az eltolás határozatba ment. Az órház értéke 300 frt, az eltolás pedig csak 2,500 frtba kerülne. A legérdekesebb pedig az, hogy még mindig folyik a vita a kérdése felett, melyet — úgy látszik — a tudomány akarják szolgálni az illetékeseknek. Legjobb így beszélték ezt el nekünk egy jól informált vasutas.

* **Kossuth Ferenc az ipartestületekhez.** K o s s u t h Ferenc az ipartestületek elnökeihez a következő levelet intézte:

Igen tisztelt Elnök ur! Partikülönbség nélkül szervezkednek azok, kik Magyarország közgazdasági önállóságát kivívni igyekeznek. Én vagyok egyike azoknak, kik megbizattak, hogy megkeressem a mozgalomhoz csatlakozni akarókat. E célból fordulok Önökhöz is, mint hazafiágaról ismeretes férfiuhoz, kérve, tudassa, van-e szándéka résztvenni a mozgalom kiterjesztésében? Rövid idő lefolyása alatt lesz megárható a szervezkedés első gyűlése, amelyre, ha Ön mozgalomhoz hozzájárul, lesz bátor meghívni. Teljes tisztelettel K o s s u t h Ferencz.

Meg vagyunk győződve, hogy a debreczeni ipartestület elnöke: Tóth Kalmán teljesen át van hatva az önálló vármegyei szükségességének érzetétől s ilyen értelemben fog válaszolni Kossuth Ferencznek.

* **Gyermekek jelmez estélye.** Aranyos édes babák, Debreczen apró tündéréinek táncestélye folyt le tegnapi este a Bika szálloda dísztermében. Inteligens családok apró gyermekei remekeltek táncukkal, kiket fényes eredménnyel oktattott be Eudródy Márton budapesti tanár. Gyönyörködte a látvány volt az édes apróságok zavottja és menüje. A tiroli táncban Vinnay Géza és Gyórfi Ilonka értek el nagy sikert. A táncok zenéjét maga Eudródy vezette hegedűn. Végül Kőlcsey Sándor és Balazs Iván mutattak be egy igen szép és eredeti kozák táncot. A kicsinyek mulatságot később a felnőttek folytatták.

* **Körözött tolvaj.** A debreczeni királyi törvényszék országosan körözötti B i r ó Klára 66 éves h.-szoboszlói illetőségű csavargónő. Ki lopás büntetésével van vádolva. Az agg tolvaj aszony különös ismertető jele, hogy a kar, vagy talán a bűnök súlya alatt meggöngyölydött s most meghajolva jár. Letartóztatás esetén a debreczeni törvényszék előtt fog számot adni tettéről.

* **Összerogyott az utcán.** Nagy csődület támadt ma reggel nyolcz óra tájban az utcán. Egy szegény cseledeány: B a r t h o Sari a piacról hazamenet összerogyott a közvezen. Epileptikus rohamai voltak, a rendőrség a kórházban szállította.

* **Tolvajok Sárádon.** R á c z Lovás Samuel sárádi lakos ma bejött Debreczenbe és elpanaszolta, hogy minden ingóságát elopták. Panaszát, noha nem tartozik a debreczeni rendőrségre, felvették, s a nyomozást megindították.

* **A polgári-kör júniálisa.** A szezon egyik legsikerültebb tavaszi maltsága folyt le tegnapi este a Dobos pavilonban. A polgári kör tartotta meg nagy érdeklődés mellett júniálisát, a csinosan feldíszített teremben hatalmas számmal jelentek meg Debreczen szép leányai, hogy kitáncolják magukat igazán a Rácz Károly ropogós csárdásaira. A közönség köreiben ott láttuk Degenfeld gróf főispánt, több városi tanácsnokot stb. A sikerült júniális a reggeli órákban ért véget.

* **Paduai Sz. Antal** napja ugyan holnap lesz, de az iskolai teendők lefoglalván a hétköznapot, a tegnapi vasárnapot használták fel Kovaliczky Antal főreáliskolai tanár tisztársai és barátjai, hogy neve napja alkalmából felkeressék és iránta való tisztelet szeretüket kifejezzék. — A megtisztelőkre ez alkalmat nemcsak perczekig tartó sablonos alkalmomá tettek, hanem feltizenkettőtől egész

délutáni 6 óráig terjedő kellemes időtöltéssel várásolták, úgy, hogy erről nem feledkeznek el mostanhoz egy évig sem, hanem várva várják a Paduai Sz. Antal-napot, hogy tisztelettel szeretett Kovaliczky Antaljuknak ismét és ismét kívánják azt a tiszta boldogságot, amelyet élvez és a mit annyira érdemel élete párjával a szerető nők e kiválóan szeretetreméltó példányával. Ad multos annos!

* **A rendőrök új ruhája.** A múlt évben nyári ruhát kaptak a rendőrök, most új meleg téli ruhával lesznek ellátva. A rendőrségi ruharaktárba ma szállítottak be kétszáz vadonatúj ruhát, melyet majd annak idején ki fognak osztani.

* **A mezei munkások fegyvergyakorlata.** Jelentettük, hogy a képviselőház egyik legközelebbi ülésén Justh Gyula interpellációt készült intézni a honvédelminiszterhez abból a célból, hogy a póttartalékos mezei munkásokat a nyári munka idején ne hívják be fegyvergyakorlatra. Ez interpelláció a melynek ügyében Csanád megye törvényhatósága többször firtatozott a képviselőházhoz, a mint P. N. jeleni, elmarad, mert a honvédelminiszter nem régiben kiadta azt a külön rendeletét a honvédekészítő parancsnokságokhoz, hogy a póttartalékosokat e nagy nyári munka idején való fegyvergyakorlattól lehetőleg mentsek föl.

* **Hajdúvármegye állategészségügye.** Hajdúvármegyében f. hó 7-éig a következő állatbetegségek fordultak elő: Lép-fene: H.-Szoboszló 1 u., Vámospércs 2 u., összesen 2 község 2 udvar. Takonykór: Földes 2 u., H.-Nánás 1 u., Szovath 1 u., összesen 3 község 3 udvar. Rühkór: H.-Hadház 1 udv., Nádudvar 1 u., összesen 2 község 2 udvar. S-rtész vesz: B.-Ujvaros 1 u., Földes 1 u., H.-Böszörmény 2 u., H.-Nánás 1 u., Nádudvar 1 u., Püspök-Ladány 1 u., összesen 6 község. Azóta már Debreczenben is ismét kiütött a sertésvesz s így sokkal kedvezőtlenebb a vármegye állategészségügye, mint azt a 7-iki kimutatás tanúsítja.

* **Petőfi dalkör gyűlése.** Tegnap d. u. városunk ezen ifju dalos köre tartotta évi rendes közgyűlést a városháza nagyteremében nagy számú hölgy közönség jelenlétében. Komlósy Arthur elnök kevéssel 3 óra után lelkes szavakkal nyitotta meg a közgyűlést s bemutatta a már kormányhatóságilag is megerősítve levő alapszabályokat. Azután Borus Béla alelnök felolvasta az általa szépen megfogalmazott választmányi jelentést. A jelentés feltűnteti legjobbjak részleteiben az alakulástól kezdve mai napig történt mindeu mozzanatait a dalkörnek. Végül a dalkör vagyonáról számol be a jelentés, Bevétele volt 2409 frt 73 kr. Ezzel szemben a kiadás volt 1225 frt 15 kr, így készpénz maradt 1184 frt 58 kr. — Végül következett a tisztújítás mezejítése, mely alkalommal kor-elnökül felkérte id. Borus Ferencz, ki is jele, hogy a kijelölt bizottság ismét a lelkes, fáradhatlan volt elnököt, a derek Komlósy Arthur városi főjegyzőt ajánlja elnökül, kit is a közgyűlés nagy lelkesedéssel ismét megválasztott. Komlósy Arthur elnök megköszönve a bizalmat, kéri a közgyűlést a többi tisztviselő megválasztására, megválasztottak I. alelnökké Vaday Géza, II. alelnökké Borus Béla, ügyész dr. Varga Lajos, titkárrá Papp József, I. jegyzővé Szondy Lajos, II. jegyzővé Király János, pénztarossa Nagy Ferencz, ellenőrré Barcza Barna, gazdává Farkas Ágoston. Zászló tartóvá Tóth Lajos. Választmányi tagok lettek: dr. Wolafka Nándor, dr. Tüdös János, Simonffy Emil, Ropcsik Lajos, dr. Benedek János, id. Borus Ferencz, Bródy Henrik id. Nagy Gábor, Király Ferencz, Bartha András, ifj. Nagy Gábor, Iklódi János, Nagy János, Kis Kalmán, Sinay Gyula, Petró István. Számvizsgálók: Sinay Samuel, Haranghy L., Nyikos János. Ezután elnök megköszönve a jelenlevők érdeklődését, a közgyűlést bezárja.

* **Emlékoszlop a honvédeknek.** Szép ünnepély lesz e hó 18-án a körmezőbányai állami főreáliskola ifjúságának, amikor az 1848 január 17-én az alsó-turceki szorosban vi-

vott ütközetben elesett honvédek emléke iránt való kegyelemből emlékoszlopot állít. Az emlékoszlop leleplezésénél az ifjúság szavalatokat, Faith Matyas igazgató pedig ünnepi beszédet tart.

* **Büntügyi végtárgyalások.** A debreczeni kir. törvényszék, mint büntető bíróság a hét folyamán a következő bűnügyekben tart végtárgyalást: Ma hétfőn Tóth József és tarsa ellen halált okozott súlyos testisértes büntette, Koszta Mihály ellen okirat hamisítás büntette, Kéki Sándorné és tsa ellen rágalalmazásért, ifj. Nagy Sándorné ellen maganokirat hamisításért. 14-en szerdán Horváth Zoltán lopásért, Rác Kálmán és tsa ellen lopás, Szabó Gábor ellen hamis eskü. Nagy László és tarsa ellen zsarolás. 15-én csütörtökön Schvarcz Dávid ellen párviadal vétségért. Faragó Istvánné ellen maganokirat hamisítás, Seres János tarsa ellen személyes szabadságért. 16-an Nagy József ellen s. t. s. Kiss Lajos ellen család, Lókodi Julianna lopás, Takaró Ágnes ellen lopás büntetésért.

* **Az alispán választó közgyűlés.** Reggen készülték mezei közgyűlésre olyan lazasan mint Arad megye legközelebbi évnegyedes közgyűlésére, melynek határidejét tegnap tüzte ki Fabian László főispán június 28-ikára. Péter-Pál-nap előtti szerdara. Ezen a napon lesz az alispán, főügyész és árvaszéki elnök választás, egész kis restauráció. A kombinációk árja már megindult de okos ember legyen, aki a sokféle híresztelés között el tud igazodni. A közgyűlés meghívóját holnap küldik szét a törv. hat. tagoknak s még a héten közzé teszi a tárgysorozatot is.

* **Az alkoholizmus.** Az idei tavaszon volt Párisban a 7-ik antialkoholiztikus kongresszus, melynek szomorú jelentéséből közzöljük az alábbiakat: Az utolsó 20 év alatt megdöbbentően terjedt ez a lelket-testet pusztító vesz. 1855 óta a szeszitalmérések száma 133000-el szaporodott. Egész községek mentek tönkre az iszakosság miatt. Mert nemcsak a férfiak, hanem az asszonyok, sőt a kis gyermekek is isszák a pusztító stüztalt. — Lelketlen anyák azzal altatják gyermekeiket. Egész Franciaországban átlag 30 felelőtlen e-ik egy korcsma, de az északi departementokban 16 felelőtlen, tehát 46 lélekre van szükség. Igazán »nemzet-pusztító« hatalom az alkoholt. A kongresszuson a gyógyításnak két nemét ajánlották. Egyik volna a részben való leszoktatás, a másik a szesz i t a loárló v l o f e l t é t l e n lemondás. — Ez utóbbi irányzatot a »Kék kereszt« szövetség képviseli, mely egyesült keresztény erkölcsök a lélekbe vitele által óhajt a bajon segíteni. Munkáján itt is van Isten áldása, a mi látszik abból is, hogy négy évi fennállásautan már 1850 tagot számlál, kik közül 450, mint megrögzött ivó volt ismeretes. Nem jó volna nekünk is munkát kezdenünk ez irányban? De hát akkor városunk »gescheftje« ellen lépnek sorompóba.

* **Vakmerő tolvaj.** Egy eddig ismeretlen fiatal ember lépett be egy szikszói kereskedő üzletébe egyik este. Azon ürügy alatt, hogy felfeherneműt akart vásárolni, mutattatott magának többféle minőségűt. Vegre egyik fajtanál megállapodott és annak rendje es módja szerint megalkudja és becsomagoltatja az árut. Aztán még egy csomag hetes dohányt kért. Míg a semmi rosszat sem sejtő kereskedő a puld háta mögé ment, hogy a vevő ebbeli kívánságát is teljesítse, a fiatal ember egy pillanat alatt hóna alá kapta a csomagot és kiugrott az üzletből. — A kereskedő első meglepetéséből hamarosan fölocsudva kisetett az utcára, de a nagy sötéttségben már nem láthatta a vakmerő tolvajt. — A kereskedő nem jelentette fel a dolgot a csendőrségnél, — m e r t k a r a aránylag oly csekély, hogy nem volna érdemes magát emiatt egyszer-kétszer ideztetni. A moral pedig az, hogy a kereskedők zárjanak be addig, míg Isten jóvoltából megvilágos van, mert ha egyszer besötetedet, könnyen lehetnek kiteve hasonszerű vevők latogtatásának.

* **Tűzek a vidéken.** H.-böszörményi tudósítónk írja. A múlt hét folyamán két tüzeset is fordult elő városunkban. Az egyik e hó 5-én délután 3 órakor volt a Szélmalom-

utcán az özvegy Mátys Sándorné házában, melyben lakók laknak. Gondatlanság folytán egy pádas ól gyuladt ki, a melyben Mátysné testvére, egy félszemű vén leány: Madarassy Mari lakott. A tüzet csakhamar elfojtották, úgy, hogy a tetőzet jó részét megmenthették. A másik tüzeset szerdán d. e. 10 órakor a Magyar-utcán a Veszprémi Jován telken volt, ahol is egy hosszú, nádas tetőzetű, zsindelyes ereszszerű ellátott ól gyuladt ki belülről, az épület keleti részén. A szomszédok csakhamar észre vették; a harangjelzésre meg a piactérről — hol éppen heti vásár volt — óriási néptömeg gyűlt össze. — A tüzet csakhamar elfojtották, úgy hogy az épület tetőzetének nagy részét megmenthették. Ez nagy szerencse is volt, mert a szeles időben Magyar utca j. részét aligha lehetett volna megmenteni az elhamvadástól. — Mint sejtjük, itt a tüzet a kocsis gondtalan ága okozhatta, a ki mikor a padlásról szénát hozott le, valószínűleg pipázott vagy cigarettázott s ebből tamadt a tűz. A vizsgálat folyik.

* **A Zenede közgyűlése.** A debreczeni zenede f. hó 18-án d. u. 3 órakor saját helyiségében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Választmányi jelentés. 2. Zárószámadás betérjésztése az 1897—8. tanévről. 3. Esetleges indítványok. Az egylet tagjait lapunk utján is meghívja a választmány.

* **Díjlövészet.** A jun. 11-én tartott díjlövészet alkalmával díjat nyertek: Legjobb mely lövéssel Fodor J. 4 koronát. Legjobb körülövéssel Szabó Sándor 4 koronát.

x **Nagyot hallás.** Egy gazdag hölgy, a ki a nagyot hallás és fülzúgásától O. Nicholson művészi füllobbia által meggyógyult, annak, illetve intézetének 20.000 márkát ajándékozott, hogy ezen pénzből olyan süketek és nagyot hallók, — a kiknek nem engedik anyagi viszonyaik, hogy a füllobot beszerezhessék, ingyen láttassanak el. Levelek czimzandók: «Institut E. W. Nicholson «Longcut» Gunnersburg, London, W. Engand.»

x **Ma a Corsó-kávéházban zenecstély tartatik** Magyar Testvérek és zenekara által.

Simli Mariska toloncz-uton

— Saját tudósítónktól. —

Már megemlékeztünk volt reverendás hölgysmerősünk kassai üzeméről. A kassai rendőrség végre megsokalta a dolgot s kitiltotta a városból ez illusztris hölgyet. Az esetéről a következőket írja kassai tudósítónk:

Vége a pünkösdi királyságnak, a könnyű, gond nélkül tétlenségnek, a garabonciáskodásnak, a feltűnő hajbázasnak. Vége.

Simli Mariska, férjzett Halaványa Rudolfné reverendája zsebébe csomagolja podgyászát és elhagyja Kassát is éppen olyan csufosan, mint sok más várost elhagyott.

Nem önkéntesen, jószántából, hanem kényszerűségből, mert Madarász Béla rendőrtörőkapitány, tegnap délután hozott ítéletével kiutasította a városból és öt évre ki is tiltotta Kassa város területéről.

Szigoru, határozottan szigoru ítélet, de igazságosan helyes.

Egy a helytelenség: későn alkalmazták a törvényt!

Az országszerte szomorú és kellemetlen hírnévre vergődött szerencsétlen teremés, már itteni tartózkodásának első napjaiban megerezt a most hozott ítéletre. Még akkor, midőn egy Rózsás István nevű izmos, csinos arcú titkárával, festőjével, rokonával »munkatársával« vég járta a város minden valamire való családját és gyűjtött.

Gyűjtött előfizetéseket egy nem létező lapra, felvételeket eszközölt és pedig oly hártalan tolokodással, hogy a kiszemelt áldo-

zatok bezárkóztak előtte vagy menekültek előle.

Időközben összeveszett a »belső dolgozó-társával« Rózsás Istvánnal, ki a kassai lapok szerkesztősejéhez írott levélben kegyetlenül leleplezte az asszony ágot. Levelében kérte a lapokat, hogy írják meg:

— Nem voltam én az ő rokona, csak...

Nem volt kíváncsi senki a továbbiakra, csak a rendőrség, a mely gyűjtötte az adatokat. Gyülemlettek várakozáson felül.

Tegnap délután aztán felidézte Madarász Béla főkapitány Simli Mariskát, férjzett Halaványa Rudolfnét.

A reverendába bujt asszonyság persze megbotráncozta a »tulkapáson«, de Madarász Béla főkapitány, dicserejére legyen mondva, mégis megbotráncozta az ítéletet.

Simli Mariskát 15 forint pénzbírságra esetleg két nap elzárásra ítélt a papiegyenruha jogtalan viseléseért.

Ezt még csak elviselné az asszonyság, hanem itt a nyomósebb ítélet:

Simli Mariskát botrányos erkölcsi magaviseletért és önfentartási eszközök bizonytalansága miatt a városból kiutasítja és Kassa városterületéről öt év tartalmára kitiltja,

Simli Mariska természetesen megfeleltette az ítéletet, de bizva a városi tanács bölcsességében, reméljük, hogy helybenhagyja a főkapitány igazságos ítéletét.

A lakosság megszabadul eszerint a tehetséges írózó zaklatásaitól.

Ideje volt.

A tragédia vége.

Debreczen, jun. 12.

Simon Anna ismert tragédiájának utolsó fejezete ért véget tegnap reggel hat órakor. Ötödél éves árvája, Agenja meghalt a Szent László-kórházban. Anyját meggyilkolták, — atyját bitófan végezték ki, neki sem lehetett jó sorsa. A mikor 1897 nyarán a Bojcsév-pört tárgyaltak Pálipopolisban, Simon Anna edesatyja, Simon Péter budapesti kereskedő elment Bugáriába kis unokájáért. Genuskát egy angyal-csinalonál találta meg, éjszaka titkon elhozta onnan s nehogy eltegyék láb alól, az angol kisasszonyok kolostorában helyezte el. A mikor aztán viszatért Budapestre, magával hozta az árvát, a kit elkísért dajkaja, Jovanovic Jócóné is. — Ez a banat-komósi asszony nagyon szerette a kicsikét s a magyar szóra is tanította. A mikor a vonat magyar földre ért, minden állomáson sok száz kíváncsi várakozott a szerencsétlen magyar énekesnő leányára. Valóságos diadalutja volt. 1897 jul. 28-ika óta élt a kis Gena a nagyszüléknél. Mindenki szerette a szőke fürtű, fekete-zemű gyermeket, a ki csakhamar megtanult magyarul és szépen fejlődött. Ha megmutatták neki atyja és anyja arczképét, ennyit mondott:

— Papa Bojcsév, mama Nina.

A katonatisztnktól nagyon félt, mert atyjára emlékeztettek őt. Egyszer megmutatták Genuskát egy őrnagynak, a ki nagyon hasonlított Bojcsévre: a kis gyermek annyira megijedt tőle, hogy napokig beteg volt. A bolgar bíróságok ötezer frankot ítélték meg Agenja részére, de bizony a pénzt nem kapta meg, pedig Simon Péter már kétszer a fejedelméhez is írt kérést. Az idén tavasszal betegeskedni kezdett a gyermek s május 5-én oly rosszul volt, hogy a Stefánia-kórházba vitte a nagyanyja. Tíz nappal később mint egészséget bocsátották el a kórházból. A javulás azonban csak látszólagos volt és Agenja a Szent-László kórházba került beteg tüdejével. Az okos, élénk gyermek folyton haza kíván-

kozott s agóniájában két nevet emlegetett, a mit már egy év óta soha sem mondott ki. — Mama Nina, papa Bojcsév! kiabálta a kicsike még szombat éjszaka is. Tegnap reggel hat órakor halt meg. Ma temetik el.

CSARNOK.

A nemezis.

Irta: Nimen.

Marie összeráncolta szemöldökét. A szobaleány folytatta:

— De egy levél érkezett a nagyságo asszony részére.

Express levél volt es a galicziai postabélyeg volt reá ütve.

Marie szórakozott pillantást vetett a borítékra és felismerte egyik jó barátjának írását.

A levelet zsebre gyűrte es egy pillanatig habozva állt meg az előszoba közepén.

— Kifizés-em a brizart? — kérde a szobaleány.

— Nem, — mondá az urnó — ismét elmegevek; a szakácsnő várjon a villasreggelivel.

Bevetette magát a berkocsiba es oda-szólt a kocisnak:

— Celea Grivicza 177.

Kleopatra a Celea Griviczán lakott, közel a vasúthoz, egy csinos, villaszerű épületben. A Strada Regalatól, hol Marie egyemeletes kis palotája állott, kocsin is busz perczig tartott, míg odaért.

Marie eközben kivette zsebéből a galicziai barátjának levelét es olvasni kezdte:

Kedves Marie!

Szomorú es kellemetlen megbízásom van es kérlek is bocsáss meg, hogy magamra rá-laitam, de azt hiszem, ezzel a te érdekedben cselekedtem. Azonnal a dologra térek, mert az ügy sürgős.

Ma reggel a Vereskereszt kórházból egy levelet hoztak számomra; egy beteg kert sürgösen magához. Képzeld meglepetésemet, midőn a levél írójában első férjedet fedeztem fel. Szegény Titi, ki hitte volna 20 év előtt, midőn mindketten ifju leányok voltunk es róla ábrándoztunk, hogy így fogom őt viszont látni!

Mielőtt szobájába mentem volna, a kórház igazgatójától értesültem, hogy a szegény Radianu 10 nap előtt vétette fel magát a Vereskereszt-kórházba. Külföldről érkezett, testben lélekben megtörtnek látszott es 14 n pra előre kifizette ellátása költségeit. A tudóvész legutolsó stádiumában van...

Megkíméllek találkozásunk részleteinek elbeszélésétől. Rendkívül meg voltam hatva es megígertem, hogy mindent megteszek szerencsétlen ifjúkori ösmerősöm, a haldokló érdekében, ki hozzám fordult, hogy elérje utolsó vágyát: hogy halála előtt még egyszer láthassa a leányát.

Megígertem neki es biztattam, mert tudom, hogy jó vagy es már régen megbocsátottad neki, a mit ellened vétett. Hiszen végre is szeretted es te hagytad el őt! Ha azután nehézségeket támasztott a válópörben, ha üldözött, önvédelemből tette, mert szeretted es nem akart elveszíteni! Ne hidd, hogy teged hibáztatlak egyedül, tudom, hogy te miért hidedgültél meg iránta, de végre is legyünk igazságosak: ha igazán szeretted volna, megbocsátod a hibáit.

De hagyjuk a multat. A jelenell kell foglalkoznunk es az rövid percz a haldoklónak, a kinek nincs már jövője. Légy könyörületes Marie, szánd meg leányod apját, szánd meg első, volt szerelmedet es jer leányoddal levellem vétele után azonnal Galaczn. Ha nem akrod őt látni, en magam fogom Hortenset hozzá vezetni. A haldoklónak csak percz i vannak, már is visszavonta átkait, melyekkel egykor illetted.

Ha a katasztrófa hamarabb beállna, táviratilag...

A brizsár most behajlott a Calea Grivi-

117. sz. házának udvarába és megállítá-
sra lovait az üvegfedeles perron kőlépcsője előtt.
Marie feleszmélt. Hirtelen visszadugta
levelét zsebébe és leugorva a kocsi-
ról, megnyomta a villamos csengő gombját.

— A galiczi vonat csak négy órákor in-
dul — gondolta — még van idő, előbb vé-
gezzünk ezekkel.

— A kokoniczka nincs idehaza, szólt a
szobaleány, fejét kidugva a félig nyitott üveg-
ajtón.

Marie gyanakvólag nézett reá.

— És ügyvéd ur?

— Ma reggel elu azott a birtokára.

— Akkor megvárom a kokoniczát —

mondá Marie és felretolta a mezejedt leányt,
belépett az előszobába. Az első, a mit ott
megpillantott, ferjének felöltöje és kalapja volt
a fogason. Mit sem törődve, a szobaleány
ellenkezésével, egyenesen Kleopatra hálószobá-
jába felé tartott és benyitott.

A szép aszony bajos pongyolában félig
feküdt a kereveten és egészen közel hozzá
alacsony karosszéken Demeter ült.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG

Berlini Victoria. A május 17-én meg-
tartott közgyűlésen a berlini Victoria biztosítói
társaság részvényesei az igazgatóság és felü-
gyelő-bizottság javaslataira elfogadták az 1898.
év tiszta nyereségének felosztási módját. Ez a
tiszta nyereség 10.241,621 márka volt, a múlt
évi 8.392,360 markával szemben. Ennek követ-
keztében a Victoria részvényeseinek 189 mar-
kát fizet részvényenként, a nyereségrészesedé-
ssel baeset ellen biztosítottaknak az évi díj 38
százalékát, a népbiztosítási osztályba tarto-
zóknak az évi díj 25 százalékát és a balesetre
nyereségrészesedéssel biztosítottaknak a biz-
tosítási összeg 3 százalékát fizeti. Tekintettel
az első biztosítási évekre vonatkozó határo-
zatra, hogy ugyanis az osztalék az évi díjnak
legalább 10%-át kell hogy képezze, a fentiek
szerint a nyereségrészesedésre jogos biztosítá-
sokra 1898-ban 10%, 1897-ben 10%, 1896-
ban 12%, 1895-ben 15%, a korábbi esztendő-
kre pedig 3%-kal növekszik, úgy, hogy a
nyereségrészesedés kezdő éve, 1878 óta ré-
szesedő biztosításokra az évi díj 63%-a esik.
A Victoria egyéb pénzügyi és üzleti eredmé-
nyere vonatkozólag a társaság üzleti jelenté-
séből a következőket vesszük ki:

Az élet- és balesetágonban beterjesztett
összes ajánlatok száma 636.905, amelyből az
életbiztosítási osztályra 198.562,470 márka
értékben 615.230 ajánlat, a balesetosztályra
pedig 1.625,872 márka díjjal 21,675 ajánlat
esik. Az összes díj és kamatbevetel 56.842,356
márkát tett ki, ami az előző évvel szemben
10,252,864 márka többletet jelent. Az összes
tartalék 178,729,953 márka és az összes akti-
vak 191,351,664 márkára rugnak. Ugy mint
az előző években, 1898-ban is kedvező ered-
ménye volt minden ágazatnak. — A baleset-
ágazatban a díjbevetel 258,280 márkat tett.
Az életbiztosítási ágazatban a biztosítási állo-
mány 1898 év végén 1.369,734 kötvény volt
696,515,605 márka biztosítási összeggel és a
járadékbirosítási osztályban 610,806 márka
járadékkal. Az állomány fokozódása 264,558
kötvény 90,654,541 márka biztosítási ös-
szeggel. Ezek az összegek magukban foglalják az
eredményét a népbiztosításnak is, amelyben
596,156 ajánlatot nyújtottak be 111,924,513
márka biztosítási összeggel, amelyből 407,614
kötvény 77,847,640 márka értékben kiállították
és beváltották. Az év végén az állomány
1,277,083 kötvény volt 249,321,110 márka
értékben. A halálesetre vonatkozó számadatok
is az előző évekhez hasonlóan kedvezőek.
Biztosítottak halálával csak 25,258 08 márka
vált esedékessé és a halalozások kedvező ará-
nya következtében 1,980,758 márkára rug a
nyereség. A Viktoria összes (tehát a nyere-
ményben részesedő biztosítottak javára való
visszatérítést is beértve) osztalék alapja a ha-
laleseti biztosításoknál (bennfoglalva a hal-
laleseti biztosítási alapot is) 15,070,402 márka, élet-
eseti biztosításoknál 969,152 márka, a népbiz-

tosításoknál 8,568,005 márka, a balesetbizto-
sításoknál 3,646,663 márka, összesen 28,254,224
márka. Ezenkívül a társaságnak mint tőkenye-
reség és külön tartalék 1,509,457 márka áll
rendelkezésére. Vezérügynök Debreczenben:
Sern Izidor, Piacz utca 5 sz.

Minő talajviszonyok mellett hatástala- nok a mesterséges trágyafélék?

Gazdák, továbbá szaktudósok ismételve
s jogosan ajánlottak a mesterséges trágyafé-
lék alkalmazását, hogy talajunkat tökéletesen
kihasználhassuk s a mostani súlyos gazdasági
viszonyok közt arról lehetőleg magas kamatot
kapjunk. Ezen ismételten hangoztatott ajánlat
jogosultsága kétségtelen.

Ezzel szemben kevéssé vagy epen nem
utálnak az előfeltételekre, a talajviszonyokra,
a melyeknél a mesterséges trágyafélék hatá-
stalanok, vagy legalább is általánosságban nem
hatalják meg a reájuk fordított kiadásokat a
kivánt mértékben.

A mostani kedvezőtlen körülmények kö-
zött pedig az említett körülményeket is figye-
lemre kell méltatni. Sok gazda, kinek talaja
nem rendelkezik azon előfeltételekkel, melyek
a műtrágyák teljes kihasználhatóságát bizto-
sítják, mégis műtrágyát alkalmaznak, hogy jö-
vedelmüket gyarapítsák. S következménye ép-
pen ennek az ellenkezője. Mesterséges trágya-
félék alkalmazásával a talaj nem csak egy-
val az illető tápanyagokat kivanja, hanem
tulajdonságait illetőleg tápanyag felszívó ké-
peséggel is kell bírnia, felesleges vagy meg-
rekedt víztől meg kell szabadítani és a kü-
lönböző talajmunkáló eszközökkel alaposan
meg kell munkálni.

Mindenzen előfeltételek az istállótrágya
kihasználtságára is okvetlenül szükségese-
k. Hogy a műtrágyafélék teljesen kihasználhassanak,
a talaj nagyobb mérvű nedvességtartalma
és porozitása is kívánatos, amely körülményt
az istálló trágya alkalmazásával szintén elő-
 lehet mozdítani.

Igy a káli megfelelő mennyiségű foszfor-
savval tözezes réten alkalmazva száraz eszt-
endőben jóformán hatástalan, míg ellenben
a kompost jó hatást fejtett ki. Általánosság-
ban a megfelelő mélyesű termőretegű és kel-
lően megmunkált talaj rendelkezik a szüksé-
ges tulajdonságokkal, hogy a mesterséges
trágyaféléket tökéletesen kihasználhassa, ugyan-
ezen eset lehetséges egészen silány, nyers ta-
lajnál is, feltéve, hogy természetből fogva hu-
mus szerkezetű és elegendő nedvességet tar-
talmaz.

Egy további, a mesterséges trágyafélék
használatánál nem eléggé figyelemre méltított
tényező, a talaj tenyész ideje. Tulajdonképen
egész természetesen látszik, hogy egy talaj,
amely hónapokkal tovább van megfagyott
állapotban, melynek növényei hetekkel rövi-
debb tenyészidővel bírnak, az ilyen a rövidebb
tenyészidőnek megfelelőleg csekélyebb kilá-
tással bír a mesterséges trágyafélék kihasznál-
ására. Ez is egy olyan tényező, melyet a
mesterséges trágyafélék alkalmazásánál nagyon
is figyelembe kell vennünk. E soroknak te-
hát nem az a céljuk, hogy a mesterséges
trágyafélék alkalmazásáról a gazdát lebeszélje,
csak olyan talajokon ne használják, melyek
erre alkalmatlanok, illetőleg még nem eléggé
érettek. Ellenkezőleg minden gazdának arra
kell törekednie, hogy talaját a műtrágyák alá
kellőképen elkészítse, fokozza annak tápfelvő
képességét.

Ezt pedig csakis a talaj helyes és ok-
szerű megmunkálásával érheti el. szaporítsa
a humus alkotó részeket, mélyítse a termő talaja-
jánk rétegét. A tözeget igen jól felhasználhatjuk
a fenti értelemben vett megjavítására. Ha az
istállótrágyát tözeget keverjük, nemcsak több,
de értékesebb trágyát is kapunk, mely a ho-
moko talajokra megadja a képességet több
nedvességet visszatartani, a nehéz agyagos
vályogtalajokat lazítja. Miután az említett el-
járás által a talajnak több trágyát juttatunk,
gyorsabban hozzá láthatunk a termőreteg
mélyítéséhez.

Ha az efféle talajjavításokat huzamosb
időn keresztül következetesen és erélyesen

végrehajtjuk, a talaj eredeti minőségét tekin-
tetbe veve, végre is oda jutunk, hogy a mes-
terséges trágyaféléket sikerrel alkalmazhatjuk
s ezáltal a szántóföldi vetemények előállításá-
i költségeit csökkenthetjük. Ezen talajjavítási
eljárásnak előnye sok esetben az, hogy a ter-
mőreteg gyorsított mélyítése által a meszeztést
vagy margazást teljesen feleslegessé tesszük.
Műdezekből tehát az tűnik ki, hogy a gazda,
aki műtrágyát akar felhasználni, mindazon
mellékkörülményeket vegye figyelembe, melyek
ezeknek a hatásait befolyásolják és amennyire
lehet, maga is a talaj okszerű és gondos mű-
velése által arra törekedjék, hogy az alkalmá-
zott műtrágyafélék minél tökéletesebben ki-
használhassanak. Ha mindjárt nem is, de idő-
vel aratni fogja fáradozásainak gyümölcsét.

Sertésvásár.

Kőbányai sertés piac. Junius 10. Ma-
gyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400
kg-on felüli 43 $\frac{1}{2}$ —44 kr. Közép (paronkint
300—340 kg. súlyban 44 $\frac{1}{2}$ —45 kr. Fiala,
nehéz (paronként 320 kilogrammon felüli suly-
ban) 47—48 krig. Fiala közép (paronként
251—320 kg.) 47—48 krig. Fiala könnyű
paronként 250 kigrig terjedő sulyba. 47 $\frac{1}{2}$ —48 $\frac{1}{2}$
kr. Szerbiai: nehéz (paronként 260 kigr
felüli sulyában) 46 $\frac{1}{2}$ —47 krajczárig. közep
paronként 240—260 kilogramm sulyban)
45—46 $\frac{1}{2}$ krajczárig. Könnyű (paronként 240
kigramig terjedő sulyban) 44—46 krajczárig

Sertéslétszám: 1899. évi Junius 8-án
— volt készlet 47,645 darab, 1899 Junius
hónap 9-én felhajtott 662 drb, 1899 Junius
hónap 9-ik napján elszállított 478 drb
1899 Jun hó 10-ik napjára maradt készlet,
ben 47,789 darab. — A hizott sertés üzlet
irányzata változallan.

Budapesti gabonátözsde.

Junius 10.

készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilo	Ar 100 klg.		kilo	100 kilogramm	
		frtől	frtig		frtől	frtig
Bánsági	76	9.25	9.35	80	09.70	09.85
"	77	9.40	9.45	81	09.00	09.00
"	78	9.45	9.55	82	—	—
Tiszavidéki	79	9.60	9.50	—	9.35	9.65
"	76	9.15	9.25	80	—	09.00
"	77	9.30	9.40	81	09.00	09.00
Pestvidéki	78	9.40	09.50	82	9.65	9.75
"	79	9.50	9.60	—	—	09.00
"	79	9.10	9.20	80	—	—
Fehérmegyei	76	9.25	9.30	81	9.65	9.75
"	78	9.35	9.45	82	—	—
"	79	9.50	9.60	—	—	—
Bácskai	76	9.10	9.15	80	—	—
"	7	9.15	9.25	81	09.00	09.00
"	8	—	—	82	09.00	09.00
Észak mag	7	—	—	—	—	—
"	75	—	—	80	—	—
"	79	—	—	81	—	—

	Mm. hekt.-ben	Ar kilógram
Öz elsőrendű	uj 70—72	7.20 7.35
" másodikrendű	"	7.05 7.20
Árpa takarmánynak	"	6.15 6.35
" égetni való	62—64	5.80 6.10
" serfözdei	64—66	6.60 7.00
Zab	39—41	5.90 6.10
Tengeri bánsági	uj	4.40 4.55
" más nemű	"	5— 5.25
Repeze bánsági	"	4.15 4.45

Szerkesztői üzenet.

L. né Fanny urhölgynek. R—Sz . . . Csak
a papir egyik oldalára tessék írni, mert külön-
ben a szedésnél zavar áll be.

V . . . a Gy . . . gy. Csakugyan péntekre
küldd be azt a vezércikket? Látogass meg
bennünket!

Varga S. Nem lehet! A nyírezyházi
saison nemsokára bevégeződik s akkor alku-
dozhat a színházra.

V. Zs. H.-Böszörmény. Hisszük, hogy a
kurucz-históriát jól fogják fogadni. Tudnak
még lelkesedni ebben a hideg korban is az
emberek oly fényes kor eseményei felett, mint
a kurucz-világ. Mi sok sikert kívánunk! . .

Hirdetmény.

Hivatkozva Egyház-tér 3. szám alatt szerzett jó hírnevemre, van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy újból

Varga-utca 23 sz. alatt

a mai kornak megfelelőleg

Vegyészeti ruha tisztító

és

javitó intézetet nyitottam.

Elvállalok tisztítás és javításra mindennemű férfi, női ruhákat, pipere és háztartási cikkeket, sokkal jutányosabban és szebben elkészítek, mint bárhol is. Kivonat az árszámításból:

Egy férfi öltöny 1.20-tól 1.60-ig.
Női ruha 80 krtól 2.50-ig.

Magamat továbbra is a n. é. közönség pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel

SÉLLYEI JÓZSEF.

Novemb. Bozóki János jó hírnevű órák Egyház-tér 3. szám alatt munkát elvállal.

Levelezőlapon vett értesülésre azonnal megjelenek.

Legjobb francia mosószer

LESSIVE PHÉNIX

Phénix-mosószer.

J. PICOT szabadalma **PARIS.**

A fehéremű fentartására és szépítésére.

Legjobban moshatunk mindent szappan, szóda, hamu stb. nélkül.

Kezesség ártalmatlanságáért.

Klórmentes!

LESSIVE PHÉNIX

Kapható: eredeti csomagokban minden fűszer- és gyógyáru kereskedésben.

GYÁR: Osztrák-Magyar Monarchia részére VÁC.

Posztószéjjelküldés csak magánosoknak.

Egy vég, 3-10 m. hosszú, teljes úri-öltönynek ára csak

frt 2-80 jó
8-10 jó
4-80 jó
8- jó
7-75 finom
9- finom
10-50 legfinomabb
12-40 angol
18-95 kangarn

Posttőgyári raktár **Kiesel-Amhof Brünnben.**

Minták ingyen és bérmentesen. — Minták szállítás.

Magánvevők figyeljenek! Csak közvetlenül vásárolhatnak az értékek megfelelően. Felvilágosítással és bizonyításképpen csak Krausz Adolf posztókereskedő Budapestben a szabónak, ha mintakönyvből tesz rendelést, a következő ajándékot adja:

10 frt vásárlásnál egy nadrágot 50 kr.-ért,
20 frt " " egy öltönyt 1 frt-ért,
80 frt " " finom öltönyt egészen ingyen.
Benszívül a szabó még a következő engedélyt kapja: 3 frt-ot méterje után a külön 20%-ot. Ezeket az ajándékokat a magánvevő illeti, ha Krausz Adolf mintakönyve után a szabónál vásárol.

A ki tartós és

erős öltönyöket

jutányos áron akar vásárolni, az szabómestere által csak a

Stikarovszky János, Budapest

(V. Erzsébet-tér 16. szám)

cségnék mintakártyáit hagyja elismutalni. Ezen cségnék szigorúan szolid üzletvezetése kereskedik a ki-elégítő kiszolgáltatásért.

Sem magas rabattok, sem másféle megvesztetéseket által nem szeretnek vevők. — Szaklap szabónak ingyen.

Ugy a hazai, mint a külföldi orvosi tekintélyek is elismerik és hangoztatják, hogy idült (kronikus) betegségek legbiztosabban a természetes eszközökkel gyógyíthatók.

A legelső és legtökéletesebben berendezett intézet, a melyben ezen alapon történik a gyógykezelés.

Dr. PALÓCZ IGNÁC

v. kórházi orvos k. egészségügyi tanár intézete

Budapest, IX., Vámház-körut 7. (Augusztus 1-től Kerepesi-ut 10.)

Gyógykezelés egész napon át. Rendelés 10—12-ig és 3—5-ig.
Nőknél női kiszolgálás. Elküldött osztályok.
Díjazás hetenként 10—15 forint. Prospektus ingyen.

A természetes eszközökkel képesek vagyunk a beteg test élet erejét növelni, a benne kepződött artalmas és koros anyagokat a szervezetből eltávolítani, a szervek normalis működését létrehozni és az elgyengült vagy elkényeztetett testet megedzeni, megerősíteni.

Ezért gyógyítható ily módon még a legtöbb idült (kronikus) betegség is.

A tökéletes berendezés a lelkis-meretes, gondos és egyeni (a beteg természetének megfelelő) gyógykezelés magyarázza meg ama kitűnő eredményeket (a meggyógyultak hiteles irásával bizonyíthatjuk), a melyeket még a legidültebb betegségekkel is, különösen elhízottság, asztma, reuma, ischias, neuralgia, köszvény, gyomor és nemi bajok, vészegegyesség, bőr-, ideg és női betegségek gyógyításánál biztosan elérünk.

"Az egészség megóvása és a betegségek gyógyítása."
Írta: dr. Palóc Ignác. — Kapható a szerzőnél. — Ára 3 korona.

7440.

18 9.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát tevő épületek egy részének s a város iskolaépületeinek meszelési, vakolat és cserépfedés fentartási munkálatainak, valamint a normális javítási és építési egységárak biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Ez összes munkálatok következőleg vannak előirányozva:

I. Városi épületek fentartása	3674.53
II. Iskolai épületek fentartása	2849.76
együtt:	6524.29

azaz Hatezerötsházhuszonnégy forint 29 kr.

A munkálatok 1899. évi július 1-től 1902. évi május 1-ig biztosítatnak.

Az árlejtésen minden kellő ipari képesítéssel bíró debreczeni iparos részt vehet.

Minden ajánlattevő köteles az előirányzati összeg 5%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a folyó évi június 20-án délután 5 óráig a házipénztári hivatalnál letenni s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Az ajánlatban számmal és betűvel határozottan kiirandó, hogy ajánlattevő mennyit hajlandó engedni külön a fentartási munkákból s külön az egységárakból; továbbá határozottan kijelentendő, hogy az ajánlattevő a fentartandó épületeket, helyi viszonyokat, vállalati feltételeket, költségelirányzatot ismeri s azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok **f. évi június hó 20-án d. u. 5 óráig** a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be.

A beérkezett ajánlatok folyó évi június hó 21-én d. e. 10 órakor a városháznagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészbe beadott hiányosan kiállított, vagy kétséget támasztható kifejezést tartalmazó, továbbá távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közt szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más módon intézkedhessenek.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 60 napi kötelezettségben marad.

A vállalati feltételek, költségelirányzat s egységár kimutatás a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-utca 2/c. II. emelet 13. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ott a kívánt felvilágosítások megadatnak.

Kelt Debreczen, 1899. június 6-án.

Városi Tanács.